

SİNDİRİM SİSTEMİ TERİMLERİ

Hakan BASIR¹ Engin ALTINTAŞ²

AMAÇ : Öğrenci/okur sindirim sistemi ile ilgili sık kullanılan terimleri öğrenir. Klinik çalışmalarında, araştırmalarında ve diğer gerekli durumlarda sindirim sisteminin terimlerini algılayabilir ve kullanabilir.

GİRİŞ

Sindirim sisteminde sindirim; mekanik ve kimyasal sindirim olarak ikiye ayrılır. Mekanik sindirim, gıdaları küçük parçalara ayırmaktır. Kimyasal sindirimin görevi küçük parçalara ayrılan besinleri yapı taşına kadar parçalamaktır.

Üst Sindirim Sistemi

- ▶ Ağız: ağız boşluğu; tükürük bezleri, mukoza, dişler ve dili kapsar. Karbonhidratların kimyasal sindirimi ağızda başlar ve diğer besinlerin fiziksel sindirimi başlar.
- ▶ Yutak: (farinks) ağız ve burnun hemen arkasındaki boyun bölümüdür. Gıdanın ağızdan yemek borusuna geçmesini sağlar. Sindirim sisteminin yanı sıra solunum sisteminde de yer alan bir organdır. Üç bağlantısı vardır: nazofarinks, orofarinks ve laringofarinks.
- ▶ Yemek borusu (özofagus veya gullet): yemek borusu gıdanın mideye geçmesini sağlayan kaslı bir borudur. Bu geçiş peristaltizm yardımıyla olur.
- ▶ Mide: Mide yemek borusu ile ince bağırsağın ilk kısmı olan duodenum arasında bulunur.

Yüksek oranda asidik bir çevreye sahiptir (pH yaklaşık 1,5-2).

Alt Sindirim Sistemi

- ▶ Bağırsak: sindirim kanalının mide ile anüs arasında bulunan kısmıdır. Kalın bağırsakta besinler içerisinde kalan su ve mineraller emilir. İnce bağırsak, mide ile kalın bağırsak arasındadır. Beş yaşın üstündeki insanlarda genellikle 5-6 metre uzunluğundadır. Üç kısmı vardır. İnce bağırsakta ayrıca sindirim yüzeyini genişleten villuslar vardır.
- ▶ Duodenum veya onikiparmak bağırsağı: ince bağırsağın ilk ve en kısa kısmıdır. Mideyi jejunuma bağlayan bir tüptür. pH seviyesi yaklaşık 9'dur.
- ▶ Jejunum: ince bağırsağın orta kısmıdır, duodenum ile ileum arasında bulunur. Yetişkin insanlarda boyu 2-8 metre arasında değişir. pH seviyesi yaklaşık 7-8 aralığındadır.
- ▶ İleum: ince bağırsağın son kısmıdır. İnsanlarda yaklaşık 4 metre uzunluğundadır. İleoçekal valv ile çekumdan ayrılır. pH seviyesi genellikle 7-8 arasındadır.

¹ Uzm. Dr., Mersin Gülnar Devlet Hastanesi, İç Hastalıkları Bölümü, drhakanbasir@gmail.com

² Prof. Dr., Mersin Üniversitesi Gastroenteroloji Kliniği enginaltintas@mersin.edu.tr

KAYNAKLAR

- Hoyle T. The digestive system: linking theory and practice. Br J Nurs. 1997 Dec 11-1998 Jan 7;6(22):1285-91. doi: 10.12968/bjon.1997.6.22.1285.
- Maton A. Human Biology and Health. Prentice Hall; 1993.
- Pocock G. Human Physiology (Third ed.). Oxford University Press; 2006 p. 382.
- Prof. Dr. İsmet Dökmeci, Dr. A. Handan Dökmeci. Tıp Terimleri Sözlüğü 2. Baskı. İstanbul Tıp Kitabevleri; 2012
- Prof. Dr. İsmet Dökmeci, Yrd. Doç. Dr. A. Handan Dökmeci. Büyük Tıp Sözlüğü. Nobel Tıp Kitabevleri; 2014
- Prof. Dr. Utkan Kocatürk. Açıklamalı Tıp Terimleri Sözlüğü. Nobel Tıp Kitabevleri; 2005